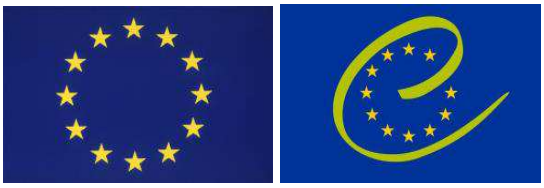
Biuletyn Europejski nr 12 (71)/2019*

Spis treści

Informacje 2

Nowe akty prawne Unii Europejskiej 3

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej 4

Cudzoziemcy 4

Energia elektryczna 6

Ochrona środowiska 8

Prawa podstawowe 9

Podatki 9

Pomoc państwa 12

Rolnictwo i rybołówstwo 13

Usługi elektroniczne 15

Zabezpieczenie społeczne 16

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka 18

* Biuletyn opracowywany przez Wydział VII Prawa Europejskiego w Biurze Orzecznictwa NSA stanowi informację o wybranych aktach prawnych Unii Europejskiej i orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz aktach prawnych Rady Europy i orzeczeniach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, mogących mieć znaczenie dla orzecznictwa sądów administracyjnych; jest dostępny w bazie CBOIS oraz na stronie http://www.nsa.gov.pl/biuletyn-europejski.php.

Informacje

▪ 4 grudnia 2019 r. komisarz praw człowieka Rady Europy, Dunja Mijatović, wydała oświadczenie o zaniepokojeniu wszczęciem postępowania dyscyplinarnego wobec polskiego sędziego i prezesa Stowarzyszenia Sędziów Polskich *Iustitia* i podkreśliła, że postępowania dyscyplinarne nie mogą być wykorzystywane do uciszania krytyki lub ograniczania niezależności sądów.

▪ 10 grudnia 2019 r. obchodzony jest Dzień Praw Człowieka, ustanowiony przez Zgromadzenie Ogólne ONZ (rezolucja 423 (V) z 1950 roku) w rocznicę podpisania Powszechnej deklaracji praw człowieka w 1948 r. – tekst rezolucji *vide*: https://undocs.org/A/RES/423(V).

▪ 13 grudnia 2019 r. na szczycie w Brukseli przywódcy unijni osiągnęli porozumienie w sprawie neutralności klimatycznej Unii Europejskiej do 2050 r. Europa ma stać się pierwszym neutralnym dla klimatu kontynentem. Porozumienie to nie obejmuje Polski. Sprawa ma być ponownie omawiana na szczycie szefów państw i rządów UE zaplanowanym na czerwiec 2020 r.

▪ 16 grudnia 2019 r. podczas posiedzenia Parlamentu Europejskiego w Strasburgu w komisji wolności obywatelskich, sprawiedliwości i spraw wewnętrznych dyskutowano na temat praworządności w Polsce i na Węgrzech w związku z dwiema procedurami z art. 7 TUE prowadzonymi wobec Polski i Węgier.

▪ 16 grudnia 2019 r. premier Wielkiej Brytanii ogłosił zmianę ustawy WAB (*Withdrawal Agreement Bill*). Nowelizacja ma na celu wykluczyć możliwość przedłużenia o dwa lata okresu przejściowego. 20 grudnia brytyjska Izba Gmin przyjęła projekt zdecydowaną większością 124 głosów (358 do 234). Otwiera to drogę do opuszczenia UE z końcem stycznia 2020 r.

▪ 16 grudnia 2019 r. ogłoszono raport *Council of Europe's Group of States against Corruption* (GRECO), w którym uznano, że Polska prezentuje niski poziom zgodności z zaleceniami europejskimi w zakresie korupcji politycznej (*vide*: https://rm.coe.int/fourth-evaluation-round-corruption-prevention-in-respect-of-members-of/16809947b4).

▪ Na koniec grudnia 2019 r. opublikowano przygotowane przez Forum Idei Fundacji im. Stefana Batorego oraz *European Stability Initiative* opracowanie podsumowujące zmiany w polskim wymiarze sprawiedliwości. W myśl raportu żadne państwo członkowskie w historii UE nie posunęło się tak daleko w podporządkowywaniu swoich sądów władzy wykonawczej. W raporcie podkreślono, że skutki kontrolowania i dyscyplinowania polskich sędziów mają wpływ na całą Unię. Gdy polski sędzia otrzyma wrażliwą sprawę, dotyczącą np. transakcji handlowej z udziałem członków partii rządzącej, lub też sprawę karną, którą rząd chce wykorzystać do swoich celów propagandowych, nie będzie „chroniony przed zewnętrznymi ingerencjami lub naciskami, które mogą wpłynąć na niezależność jego osądu", jak tego wymaga TSUE od wszystkich sądów unijnych. Autorzy raportu nie mają wątpliwości, że wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE z 19 listopada 2019 r. nie wystarczy, spowodował jedynie zwiększenie presji na polskich sędziów. Apelują oni więc o pilne działania do Komisji Europejskiej. 20 grudnia Komisja zwróciła się w liście do prezydenta RP, premiera, marszałków Sejmu i Senatu o wstrzymanie prac nad projektem ustawy dotyczącym dyscyplinowania sędziów (wiceszefowa KE Viera Jourova zachęciła mocno polskie władze do skonsultowania projektu zmian z Komisją Wenecką Rady Europy). W ocenie Komisji nowe przepisy zagrażają praworządności oraz są sprzeczne z unijnymi wartościami. Mimo protestów opozycji i wielu organizacji oraz prośby Komisji o wstrzymanie prac ustawę uchwalono 20 grudnia wieczorem.

Nowe akty prawne UE

[*)Podane informacje stanowią wybór nowych aktów prawnych UE we wskazanym miesiącu]

▪ Decyzja Rady (UE) nr 2019/2150 z dnia 9 grudnia 2019 r. w sprawie stanowiska, jakie ma być przyjęte w imieniu Unii Europejskiej w ramach Komitetu Administracyjnego Międzynarodowej Konwencji w Sprawie Harmonizacji Granicznych Kontroli Towarów (Dz.Urz. z 2019 r., L 325, s. 165–167)

▪ Decyzja Parlamentu Europejskiego (UE, Euratom) nr 2019/2206 z dnia 18 grudnia 2019 r. o wyborze Europejskiego Rzecznika Praw

Obywatelskich (Dz.Urz. z 2019 r., L 332, s. 16)

- Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) nr 2019/2234 z dnia 19 grudnia 2019 r. w sprawie środków dotyczących wykonania i finansowania budżetu ogólnego Unii w 2020 r. w związku z wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa z Unii (Dz.Urz. z 2019 r. L 336, s. 1–9)

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej*

[*)W przypadku wyroków TSUE publikowane fragmenty stanowią wybrane cytaty lub tezy]

Cudzoziemcy

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 12 grudnia 2019 r. w sprawie C-380/18, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid przeciwko E.P.

Odesłanie prejudycjalne – Kontrole graniczne, azyl i imigracja – Rozporządzenie (UE) 2016/399 – Unijny kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) – Artykuł 6 – Warunki wjazdu obywateli państw trzecich – Pojęcie „zagrożenia dla porządku publicznego” – Decyzja nakazująca powrót wobec nielegalnie przebywającego obywatela państwa trzeciego

*) Artykuł 6 ust. 1 lit. e) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeksu granicznego Schengen), należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie praktyce krajowej, zgodnie z którą właściwe organy mogą wydać decyzję nakazującą powrót wobec obywatela państwa trzeciego niepodlegającego obowiązkowi wizowemu, który przebywa na terytorium państw członkowskich w ramach pobytu krótkoterminowego, na tej podstawie, że jest on uważany za osobę stanowiącą zagrożenie dla porządku publicznego, ponieważ jest podejrzewany o popełnienie przestępstwa – pod warunkiem, że praktyka ta jest stosowana jedynie wówczas, gdy, po pierwsze, przestępstwo to jest pod względem rodzaju i zagrożenia karą wystarczająco poważne, by uzasadniać natychmiastowe zakończenie

pobytu tego obywatela na terytorium państw członkowskich, oraz, po drugie, organy te posiadają spójne, obiektywne i dokładne informacje na poparcie swoich podejrzeń. Dokonanie stosownych ustaleń należy do sądu odsyłającego.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 12 grudnia 2019 r. w sprawie C-519/18, TB przeciwko Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal

Odesłanie prejudycjalne – Polityka imigracyjna – Prawo do łączenia rodzin – Dyrektywa 2003/86/WE – Artykuł 10 ust. 2 – Przepis fakultatywny – Wymagania dotyczące wykonania prawa do łączenia rodziny – Członek rodziny uchodźcy niewymieniony w art. 4 – Pojęcie „osoby pozostającej na utrzymaniu”

*) Artykuł 10 ust. 2 dyrektywy Rady 2003/86/WE z dnia 22 września 2003 r. w sprawie prawa do łączenia rodzin należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie temu, by państwo członkowskie zezwalało na łączenie rodziny obejmujące siostrę uchodźcy tylko wtedy, gdy ze względu na jej stan zdrowia nie jest ona w stanie zaspokoić własnych potrzeb, pod warunkiem że:

– po pierwsze, brak możliwości zaspokojenia własnych potrzeb został oceniony z uwzględnieniem szczególnej sytuacji, w jakiej znajdują się uchodźcy, i po przeprowadzeniu zindywidualizowanego badania biorącego pod uwagę wszystkie istotne czynniki oraz

– po drugie, można wykazać, również z uwzględnieniem szczególnej sytuacji, w jakiej znajdują się uchodźcy, i po przeprowadzeniu zindywidualizowanego badania biorącego pod uwagę wszystkie istotne czynniki, że uchodźca rzeczywiście zapewnia wsparcie materialne danej osoby lub że uchodźca okazuje się członkiem rodziny w największym stopniu zdolnym do zapewnienia wymaganego wsparcia materialnego.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 12 grudnia 2019 r. w sprawach połączonych C-381/18 i C-382/18, G.S., V.G. przeciwko Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Odesłanie prejudycjalne – Kontrole graniczne, azyl i imigracja – Polityka imigracyjna – Dyrektywa 2003/86/WE – Prawo do łączenia rodzin – Wymagania dotyczące wykonania prawa do łączenia rodziny – Pojęcie „względów porządku publicznego” – Oddalenie wniosku o zezwolenie na wjazd i pobyt członka rodziny – Wycofanie dokumentu pobytowego członka rodziny lub odmowa przedłużenia jego ważności

*) Na podstawie art. 267 TFUE Trybunał jest właściwy do dokonania wykładni art. 6 ust. 1 i 2 dyrektywy Rady 2003/86/WE z dnia 22 września 2003 r. w sprawie prawa do łączenia rodzin, w sytuacji gdy sąd powinien wypowiedzieć się w przedmiocie wniosku o zezwolenie na wjazd i pobyt obywatela państwa trzeciego będącego członkiem rodziny obywatela Unii, który to obywatel Unii nie skorzystał z prawa do swobodnego przemieszczania się, jeżeli przepis ten znalazł zastosowanie do takiej sytuacji, w sposób bezpośredni i bezwarunkowy, poprzez prawo krajowe.

*) Artykuł 6 ust. 1 i 2 dyrektywy 2003/86 należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie praktyce krajowej, zgodnie z którą właściwe organy mogą – ze względów porządku publicznego – po pierwsze, odrzucić wniosek o zezwolenie na wjazd i pobyt na podstawie tej dyrektywy z uwagi na wyrok skazujący, który zapadł podczas wcześniejszego pobytu na terytorium danego państwa członkowskiego, oraz, po drugie, wycofać dokument pobytowy wydany na podstawie tej dyrektywy lub odmówić przedłużenia jego ważności, jeżeli wobec wnioskodawcy orzeczono karę wystarczająco poważną w stosunku do okresu pobytu, pod warunkiem że praktyka ta jest stosowana jedynie w sytuacji, gdy przestępstwo, które uzasadniało dany wyrok skazujący, miało wagę wystarczającą do wykazania, że niezbędne jest uniemożliwienie pobytu tego wnioskodawcy, oraz że organy te dokonują indywidualnej oceny przewidzianej w art. 17 tej dyrektywy. Dokonanie stosownych ustaleń należy do sądu odsyłającego.

Energia elektryczna

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 12 grudnia 2019 r. w sprawie C-376/18, Slovenské elektrárne a.s. przeciwko Úrad pre vybrané hospodárske subjekty

Odesłanie prejudycjalne – Dopuszczalność – Wspólne zasady rynku wewnętrznego energii

elektrycznej – Dyrektywa 2009/72/WE – Zakres stosowania – Artykuł 3 – Cele – Zasada niedyskryminacji – Opłata specjalna od dochodów podmiotów posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności w sektorach regulowanych – Sektor energii elektrycznej

*) Dyrektywę 2009/72/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylającą dyrektywę 2003/54/WE, a w szczególności jej art. 3 ust. 1–3 i 10, należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które ustanawia opłatę specjalną od dochodów z działalności prowadzonej zarówno w kraju, jak i za granicą, przez przedsiębiorstwa działające na podstawie zezwolenia wydanego przez organ władzy publicznej w różnych sektorach działalności regulowanej, w tym przedsiębiorstwa posiadające zezwolenie na dostawy energii elektrycznej wydane przez właściwy krajowy organ regulacyjny.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 19 grudnia 2019 r. w sprawie C-523/18, Engie Cartagena SL przeciwko Ministerio para la Transición Ecológica

Odesłanie prejudycjalne – Rynek wewnętrzny energii elektrycznej – Wspólne zasady – Dyrektywa 2003/54/WE – Artykuł 3 ust. 2 – Dyrektywa 2009/72/WE – Artykuł 3 ust. 2 – Obowiązki użyteczności publicznej – Pojęcie – Przepisy krajowe – Finansowanie planów efektywności energetycznej – Wyznaczanie producentów energii elektrycznej – Świadczenie obowiązkowe

*) Artykuł 3 ust. 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylającej dyrektywę 2003/54/WE należy interpretować w ten sposób, że świadczenie finansowe nałożone na niektóre przedsiębiorstwa produkujące energię elektryczną w celu finansowania planów oszczędności i efektywności energetycznej zarządzanych przez organ władzy publicznej nie stanowi obowiązku użyteczności publicznej objętego tym przepisem.

Ochrona środowiska

Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 19 grudnia 2019 r. w sprawie C-752/18, Deutsche Umwelthilfe e.V. przeciwko Freistaat Bayern

Odesłanie prejudycjalne – Środowisko naturalne – Artykuł 6, art. 47 akapit pierwszy i art. 52 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – Dyrektywa 2008/50/WE – Zanieczyszczenie powietrza – Jakość powietrza – Plan ochrony powietrza – Dopuszczalne wartości dwutlenku azotu – Obowiązek przyjęcia odpowiednich środków w celu zapewnienia możliwie najkrótszego okresu przekroczenia – Obowiązek podjęcia przez sądy krajowe wszelkich niezbędnych środków – Odmowa przez rząd regionalny zastosowania się do nakazu sądowego – Przewidziany względem wysokich rangą polityków i urzędników wysokiego szczebla danego regionu areszt dla celów egzekucji – Skuteczna ochrona sądowa – Prawo do wolności osobistej – Podstawa prawna – Proporcjonalność

*)Wykładni prawa Unii, a w szczególności art. 47 akapit pierwszy Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, należy dokonywać w taki sposób, że w okolicznościach, które charakteryzują się uporczywą odmową zastosowania się przez organ krajowy do orzeczenia sądu nakazującego mu wykonanie jasnego, precyzyjnego i bezwarunkowego obowiązku wynikającego z tego prawa, a w szczególności dyrektywy 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszego powietrza dla Europy, na właściwym sądzie krajowym spoczywa obowiązek orzeczenia aresztu dla celów egzekucji względem osób pełniących funkcję polegającą na sprawowaniu władzy publicznej, jeżeli w systemie przepisów prawa wewnętrznego istnieje wystarczająco dostępna, precyzyjna i przewidywalna w zakresie jej stosowania podstawa prawna oraz pod warunkiem, że wprowadzone ograniczenie zagwarantowanego w art. 6 karty praw podstawowych prawa do wolności, wynikające z takiego orzeczenia, spełnia inne przesłanki przewidziane w tym względzie w art. 52 ust. 1 Karty. Natomiast w przypadku braku takiej podstawy prawnej w prawie krajowym, prawo Unii nie uprawnia tego sądu do zastosowania takiego środka.

Prawa podstawowe

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 11 grudnia 2019 r. w sprawie C-708/18, TK przeciwko Asociaţia de Proprietari bloc M5A-ScaraA

Odesłanie prejudycjalne – Ochrona osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuły 7 i 8 – Dyrektywa 95/46/WE – Artykuł 6 ust. 1 lit. c) i art. 7 lit. f) – Podstawy prawne przetwarzania danych osobowych – Ustawodawstwo krajowe zezwalające na monitoring wideo w celu zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony osób, mienia i przedmiotów wartościowych oraz realizacji uzasadnionych interesów bez zgody osoby, której dane dotyczą – Instalacja systemu monitoringu wideo w częściach wspólnych budynku mieszkalnego

*) Artykuł 6 ust. 1 lit. c) i art. 7 lit. f) dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych w związku z art. 7 i 8 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym, które zezwalają na zainstalowanie systemu monitoringu wideo, takiego jak system będący przedmiotem postępowania głównego, w częściach wspólnych budynku mieszkalnego w celu realizacji uzasadnionych interesów polegających na zapewnieniu bezpieczeństwa oraz ochrony osób i mienia, bez zgody osób, których dane dotyczą, jeżeli przetwarzanie danych osobowych przy użyciu rozpatrywanego systemu monitoringu wideo spełnia przesłanki określone w art. 7 lit. f), co powinien zweryfikować sąd odsyłający.

Podatki

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 19 grudnia 2019 r. w sprawie C-715/18, Segler-Vereinigung Cuxhaven eV przeciwko Finanzamt Cuxhaven

Odesłanie prejudycjalne – Podatki – Podatek od towarów i usług (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 98 – Uprawnienie państw członkowskich do

zastosowania obniżonej stawki VAT do niektórych dostaw towarów i świadczenia usług – Załącznik III pkt 12 – Obniżona stawka VAT mająca zastosowanie do wynajmu miejsc kempingowych i miejsc do parkowania dla przyczep kempingowych – Kwestia stosowania tej obniżonej stawki do wynajmu miejsc do cumowania łodzi w porcie rekreacyjnym – Porównanie z wynajmem miejsc parkingowych przeznaczonych dla pojazdów – Równość traktowania – Zasada neutralności podatkowej

*) Artykuł 98 ust. 2 dyrektywy 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej w związku z pkt 12 załącznika III do tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że obniżona stawka podatku od wartości dodanej określona w tym przepisie w odniesieniu do wynajmu miejsc kempingowych i miejsc do parkowania dla przyczep kempingowych nie ma zastosowania do wynajmu miejsc do cumowania łodzi.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 19 grudnia 2019 r. w sprawie C-707/18, Amărăşti Land Investment SRL przeciwko Direcţia Generală Regională a Finanţelor Publice Timişoara, Administraţia Judeţeană a Finanţelor Publice Timiş

Odesłanie prejudycjalne – Podatki – Wspólny system podatku od wartości dodanej – Dyrektywa 2006/112/WE – Czynności podlegające opodatkowaniu – Odliczenie podatku naliczonego – Nabycie nieruchomości niewpisanych do krajowej księgi wieczystej – Pokrycie przez nabywcę kosztów pierwszego wpisu do wymienionej księgi wieczystej – Skorzystanie z usług wyspecjalizowanych przedsiębiorstw będących podmiotami trzecimi – Wzięcie udziału w świadczeniu usługi lub poniesienie wydatków inwestycyjnych na potrzeby przedsiębiorstwa

*) Dyrektywę Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że nie stoi ona na przeszkodzie temu, by strony transakcji mającej na celu przeniesienie własności nieruchomości uzgodniły w umowie, że nabywca poniesie całość lub część kosztów związanych z formalnościami urzędowymi dotyczącymi tej transakcji,

w szczególności z pierwszym wpisem tych nieruchomości do krajowej księgi wieczystej. Samo istnienie takiej klauzuli w umowie przedwstępnej sprzedaży nieruchomości nie ma jednak decydującego znaczenia dla ustalenia, czy przyszły nabywca ma prawo do odliczenia podatku od wartości dodanej związanego z pokryciem kosztów wynikających z dokonania pierwszego wpisu danych nieruchomości do krajowej księgi wieczystej.

*) Dyrektywę 2006/112, a w szczególności jej art. 28, należy interpretować w ten sposób, że w ramach umowy przedwstępnej sprzedaży nieruchomości niewpisanych do krajowej księgi wieczystej uznaje się, że przyszły nabywca będący podatnikiem, który, zobowiązawszy się do tego wobec sprzedającego w umowie, przeprowadza czynności niezbędne do dokonania pierwszego wpisu danych nieruchomości do tej księgi, korzystając z usług osób trzecich będących podatnikami, osobiście wyświadcza na rzecz sprzedającego omawiane usługi w rozumieniu wspomnianego art. 28, mimo że strony umowy uzgodniły, iż cena sprzedaży tych nieruchomości nie obejmuje kosztów czynności związanych z wpisem do ewidencji gruntów.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 19 grudnia 2019 r. w sprawie C-389/18, Brussels Securities SA przeciwko État belge

Odesłanie prejudycjalne – Wspólny system opodatkowania stosowany w przypadku spółek dominujących i spółek zależnych różnych państw członkowskich – Dyrektywa 90/435/EWG – Zapobieganie podwójnemu opodatkowaniu – Artykuł 4 ust. 1 tiret pierwsze – Zakaz opodatkowania zysków wypłacanych przez spółkę zależną – Wliczenie dywidend wypłacanych przez spółkę zależną do podstawy opodatkowania spółki dominującej – Odliczenie dywidend wypłacanych przez spółkę zależną i przeniesienie nadwyżki na kolejne okresy podatkowe bez ograniczenia czasowego – Kolejność zaliczania odliczeń podatkowych w zakresie zysków – Utrata korzyści podatkowej

*) Artykuł 4 ust. 1 dyrektywy Rady 90/435/EWG z dnia 23 lipca 1990 r. w sprawie wspólnego systemu opodatkowania stosowanego w przypadku

spółek dominujących i spółek zależnych różnych państw członkowskich, zmienionej dyrektywą Rady 2003/123/WE z dnia 22 grudnia 2003 r., należy interpretować w ten sposób, iż stoi on na przeszkodzie uregulowaniu państwa członkowskiego, które przewiduje, że dywidendy otrzymane przez spółkę dominującą od spółki zależnej podlegają najpierw włączeniu do podstawy opodatkowania spółki dominującej, a następnie 95% kwoty wypłaconych dywidend podlega odliczeniu, których nadwyżka może zostać przeniesiona na kolejne okresy podatkowe bez ograniczenia w czasie, przy czym odliczenie to następuje w pierwszej kolejności w stosunku do odliczenia podatkowego, którego przeniesienie jest ograniczone w czasie.

Pomoc państwa

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 19 grudnia 2019 r. w sprawie C-385/18, Arriva Italia Srl, Ferrotramviaria SpA, Consorzio Trasporti Aziende Pugliesi (CO.TRA.P) przeciwko Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti

Odesłanie prejudycjalne – Pomoc państwa – Pojęcie – Publiczne przedsiębiorstwo kolejowe znajdujące się w trudnej sytuacji finansowej – Środki pomocy – Przydział pomocy finansowej – Cel – Kontynuacja działalności publicznego przedsiębiorstwa kolejowego – Przydział kapitału i udział w kapitale tego przedsiębiorstwa publicznego – Przeniesienie kapitału do innego przedsiębiorstwa publicznego – Kryterium inwestora prywatnego – Obowiązek uprzedniego zgłoszenia nowej pomocy

*) Artykuł 107 TFUE należy interpretować w ten sposób, że – z zastrzeżeniem ustaleń, których powinien dokonać sąd odsyłający – zarówno przyznanie kwoty pieniężnej publicznemu przedsiębiorstwu kolejowemu znajdującemu się w bardzo trudnej sytuacji finansowej, jak i przeniesienie całego posiadanego przez dane państwo członkowskie udziału w kapitale tego przedsiębiorstwa na inne przedsiębiorstwo publiczne, bez procedury przetargowej i bez wynagrodzenia, lecz z zastrzeżeniem ciążącego na tym drugim przedsiębiorstwie obowiązku zaradzenia nierównowadze aktywów tego pierwszego przedsiębiorstwa, mogą zostać

zakwalifikowane jako „pomoc państwa” w rozumieniu art. 107 TFUE.

*) Prawo Unii należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji gdy środki takie jak przyznanie kwoty pieniężnej przedsiębiorstwu publicznemu znajdującemu się w bardzo trudnej sytuacji finansowej lub przeniesienie całego posiadanego przez dane państwo członkowskie udziału w kapitale tego przedsiębiorstwa na inne przedsiębiorstwo publiczne bez wynagrodzenia, lecz z zastrzeżeniem ciążącego na tym drugim przedsiębiorstwie obowiązku zaradzenia nierównowadze aktywów tego pierwszego przedsiębiorstwa, należy uznać za „pomoc państwa” w rozumieniu art. 107 TFUE, zadaniem sądu odsyłającego jest wyciągnięcie wszelkich konsekwencji wynikających z faktu, że pomoc ta nie została zgłoszona Komisji Europejskiej, z naruszeniem postanowień art. 108 ust. 3 TFUE, wobec czego powinna zostać uznana za niezgodną z prawem.

Rolnictwo i rybołówstwo

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 19 grudnia 2019 r. w sprawach połączonych C-477/18 i C-478/18, Exportslachterij J. Gosschalk en Zn. BV i inni przeciwko **Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit**

Odesłanie prejudycjalne – Rozporządzenie (WE) nr 882/2004 – Artykuł 27 ust. 1 i 4 – Załącznik VI pkt 1 i 2 – Urzędowe kontrole pasz i żywności – Finansowanie – Opłaty z tytułu kontroli urzędowych – Obliczanie – Pojęcie „pracowników zaangażowanych w kontrole urzędowe” – Włączenie pracowników administracyjnych i pomocniczych – Możliwość rozliczania kwadransów zgłoszonych przez ubojnię w związku z kontrolami urzędowymi, lecz nieprzepracowanych – Przesłanki

*) Artykuł 27 ust. 1 i art. 27 ust. 4 lit. a) rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt w związku z pkt 1 i 2 załącznika VI do tego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że państwa członkowskie mogą uznać

wynagrodzenia i wydatki personelu administracyjnego i pomocniczego za koszty poniesione w ramach kontroli urzędowych w rozumieniu tych przepisów i za nieprzekraczające kosztów poniesionych przez właściwe organy w rozumieniu art. 2 ust. 4 wskazanego rozporządzenia, proporcjonalnie do czasu, jaki jest obiektywnie potrzebny do tego, aby personel ten mógł wykonać czynności nierozerwalnie związane z przeprowadzaniem kontroli urzędowych.

*) Artykuł 27 ust. 4 lit. a) rozporządzenia nr 882/2004 w związku z załącznikiem VI do tego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie obciążaniu ubojni opłatami za kwadranse kontroli urzędowych, które ubojnie zgłosiły właściwemu organowi w rozumieniu art. 2 pkt 4 rozporządzenia nr 882/2004, lecz które nie zostały faktycznie przepracowane, w sytuacji gdy ubojnia poddana takiej kontroli nie poinformowała tego organu z wystarczającym wyprzedzeniem o swej woli skrócenia czasu trwania kontroli w stosunku do czasu pierwotnie przewidzianego.

*) Punkt 2 sentencji niniejszego wyroku może odnosić się do sytuacji, w której z jednej strony kontrole urzędowe zostały przeprowadzone przez „wynajętych” urzędowych lekarzy weterynarii, którzy nie otrzymują wynagrodzenia za zgłoszone przez ubojnie, lecz nieprzepracowane kwadranse, a z drugiej strony część opłaty odpowiadająca takim zgłoszonym, lecz nieprzepracowanym kwadransom zostaje przeznaczona na pokrycie ogólnych kosztów poniesionych przez właściwy organ w rozumieniu art. 2 pkt 4 rozporządzenia nr 882/2004, jeżeli zostanie wykazane, że część opłaty przypadająca na te kwadranse nie obejmuje kosztów wynagrodzeń „wynajętych” lekarzy weterynarii, którzy nie otrzymują z tego tytułu wynagrodzenia, oraz rzeczywiście odpowiada kosztom ogólnym należącym do jednej lub kilku kategorii kosztów, o których mowa w załączniku VI do tego rozporządzenia.

*) Artykuł 27 ust. 4 lit. a) i b) rozporządzenia nr 882/2004 należy interpretować w ten sposób, iż nie stoi on na przeszkodzie stosowaniu wobec ubojni średniej stawki nie tylko w przypadku, gdy kontrole urzędowe są przeprowadzane przez lekarzy weterynarii zatrudnionych przez właściwy organ w rozumieniu art. 2 ust. 4 wskazanego rozporządzenia, lecz również w przypadku, gdy kontrole te są przeprowadzane przez „wynajętych” lekarzy weterynarii, których wynagrodzenie jest niższe, pod warunkiem że opłaty pobierane do celów ogółu

kontroli urzędowych nie przewyższają zasadniczo kosztów ponoszonych przez odpowiedzialne właściwe organy w odniesieniu do pozycji wymienionych w załączniku VI do tego rozporządzenia.

*) Artykuł 27 ust. 4 lit. a) rozporządzenia nr 882/2004 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie temu, by przy obliczaniu wysokości opłat za kontrole urzędowe uwzględniać koszty utworzenia funduszu na rzecz spółki prywatnej, z której to spółki właściwy organ w rozumieniu art. 2 pkt 4 tego rozporządzenia korzysta przy zatrudnianiu urzędowych pracowników pomocniczych, w sytuacji gdy fundusz ten służy do pokrywania wynagrodzeń i kosztów szkolenia pracowników, którzy faktycznie przeprowadzają kontrole urzędowe, jak również do opłacania pracowników, dzięki którym jest możliwe przeprowadzenie kontroli urzędowych w wypadku wystąpienia kryzysu zdrowotnego.

Usługi elektroniczne

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 11 grudnia 2019 r. w sprawie C-87/19, TV Play Baltic AS przeciwko Lietuvos radijo ir televizijos komisija

Odesłanie prejudycjalne – Sieci i usługi łączności elektronicznej – Dyrektywa 2002/21/WE (dyrektywa ramowa) – Artykuł 2 lit. m) – Udostępnianie sieci łączności elektronicznej – Pojęcie – Dyrektywa 2002/22/WE (dyrektywa o usłudze powszechnej) – Artykuł 31 ust. 1 – Obowiązek transmitowania określonych kanałów radiowych lub telewizyjnych – Operator oferujący pakiet kanałów drogą satelitarną – Uzasadnione obowiązki rozpowszechniania – Warunki – Artykuł 56 TFUE – Proporcjonalność

*) Artykuł 2 lit. m) dyrektywy 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej (dyrektywy ramowej) należy interpretować w ten sposób, że działalność polegająca na retransmitowaniu programów telewizyjnych za pomocą sieci satelitarnych należących do osób trzecich nie wchodzi w zakres pojęcia „udostępnianie sieci łączności elektronicznej” w rozumieniu tego przepisu.

*) Artykuł 31 ust. 1 dyrektywy 2002/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników (dyrektywy o usłudze powszechnej) należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie temu, by państwa członkowskie nałożyły obowiązek nadawania programu telewizyjnego na przedsiębiorstwa, które za pośrednictwem sieci satelitarnych będących własnością osób trzecich retransmitują programy telewizyjne chronione systemem warunkowego dostępu i oferują swoim klientom pakiety programów telewizyjnych.

*) Artykuł 56 TFUE należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie temu, by państwa członkowskie nakładały obowiązek bezpłatnego rozpowszechniania kanału telewizyjnego na przedsiębiorstwa, które poprzez sieci satelitarne należące do osób trzecich retransmitują programy telewizyjne chronione systemem warunkowego dostępu i oferują swoim klientom pakiety programów telewizyjnych, z zastrzeżeniem – po pierwsze – że znacznej liczbie lub znacznemu odsetkowi użytkowników końcowych wszystkich środków rozpowszechniania programów telewizyjnych ów obowiązek rozpowszechniania umożliwia dostęp do kanału korzystającego z tego obowiązku i – po drugie – że uwzględni się rozmieszczenie geograficzne użytkowników końcowych usług świadczonych przez operatora, na którego nałożono ten obowiązek rozpowszechniania, okoliczność, że operator ten retransmituje rzeczony kanał bez kodowania i że rzeczony kanał jest dostępny bezpłatnie przez Internet, a także poprzez naziemną sieć telewizyjną**.**

Zabezpieczenie społeczne

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 5 grudnia 2019 r. w sprawach połączonych C-398/18 i C-428/18, Antonio Bocero Torrico, Jörg Paul Konrad Fritz Bode przeciwko Instituto Nacional de la Seguridad, Tesorería General de la Seguridad Social

Odesłanie prejudycjalne – Zabezpieczenie społeczne pracowników migrujących – Rozporządzenie (WE) nr

883/2004 – Wcześniejsza emerytura – Kwalifikowalność – Kwota emerytury należnej, która powinna przekraczać ustawową kwotę minimalną – Uwzględnienie wyłącznie uprawnień emerytalnych nabytych w danym państwie członkowskim – Brak uwzględnienia uprawnień emerytalnych nabytych w innym państwie członkowskim – Odmienne traktowanie pracowników, którzy skorzystali z prawa do swobodnego przemieszczania się

*) Artykuł 5 lit. a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego należy interpretować w ten sposób, iż stoi on na przeszkodzie ustawodawstwu państwa członkowskiego, które dla celów skorzystania przez pracownika z wcześniejszej emerytury wymaga, by kwota należnej emerytury była wyższa od minimalnej emerytury, która przysługiwałaby temu pracownikowi po osiągnięciu ustawowego wieku emerytalnego na podstawie tego ustawodawstwa, przy czym pojęcie „emerytury należnej" interpretowane jest jako emerytura wypłacana tylko w tym państwie członkowskim, bez uwzględnienia emerytury, którą wspomniany pracownik mógłby otrzymywać z tytułu świadczeń równoważnych wypłacanych przez jedno lub kilka innych państw członkowskich.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 18 grudnia 2019 r. w sprawie C-447/18, UB przeciwko Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne Bratislava

Odesłanie prejudycjalne – Zabezpieczenie społeczne – Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego – Rozporządzenie (WE) nr 883/2004 – Artykuł 3 – Zagadnienia objęte rozporządzeniem – Świadczenie z tytułu starości – Swobodny przepływ pracowników wewnątrz Unii Europejskiej – Rozporządzenie (UE) nr 492/2011 – Artykuł 7 – Równe traktowanie pracowników krajowych i pracowników migrujących – Przywileje socjalne – Ustawodawstwo państwa członkowskiego zastrzegające przyznanie „dodatku dla reprezentantów sportowych" wyłącznie obywatelom tego państwa

*) Wykładni art. 3 ust. 1 lit. d) rozporządzenia (WE) nr 883/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia

29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego należy dokonywać w ten sposób, że dodatek wypłacany niektórym czołowym sportowcom, którzy reprezentowali państwo członkowskie lub jego poprzedników prawnych na międzynarodowych zawodach sportowych, nie wchodzi w zakres pojęcia „świadczenia z tytułu starości" w rozumieniu tego przepisu, a zatem jest wyłączony z zakresu stosowania tego rozporządzenia

*) Wykładni art. 7 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 492/2011 z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Unii należy dokonywać w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie przepisom państwa członkowskiego, które uzależniają przyznanie dodatku ustanowionego na rzecz niektórych czołowych sportowców, którzy reprezentowali to państwo członkowskie lub jego poprzedników prawnych w międzynarodowych zawodach sportowych, w szczególności od warunku, aby wnioskodawca posiadał obywatelstwo tego państwa członkowskiego.

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

[*) Podstawę opracowania not dotyczących orzeczeń ETPC stanowią noty informacyjne MSZ oraz informacje zawarte w bazie HUDOC]

Wyrok Wielkiej Izby ETPC z dnia 21 listopada 2019 r. w sprawie *Ilias i Ahmed przeciwko Węgrom* (skarga nr 47287/15)

Naruszenie art. 3 EKPC – zakaz tortur i nieludzkiego lub poniżającego traktowania – przetrzymywanie przez 23 dni w strefie granicznej dwóch obywateli Bangladeszu ubiegających się o azyl i ich usunięcie z Węgier do Serbii

Skarżący są obywatelami Bangladeszu. We wrześniu 2015 r. po opuszczeniu Bangladeszu, przez Grecję, „Byłą Jugosłowiańską Republikę Macedonii" i Serbię dotarli na Węgry, gdzie wystąpili o azyl. Przez następne 23 dni przebywali wewnątrz strefy tranzytowej Röszke usytuowanej na granicy z Serbią. Nie mogli wyruszyć w kierunku Węgier, ponieważ strefa ta była ogrodzona i strzeżona. Po zakończeniu postępowań azylowych zostali usunięci z Węgier na

podstawie dekretu rządowego wprowadzonego w 2015 r., wymieniającego Serbię – ostatni kraj, przez który przejeżdżali – jako bezpieczny trzeci kraj. Organy azylowe stwierdziły, w szczególności, że raporty psychiatryczne nie wykazały, aby mieli jakieś specjalne potrzeby, których nie można było zaspokoić w strefie tranzytowej. Skarżący nie wskazali również żadnych indywidualnych okoliczności na uzasadnienie twierdzeń, że Serbia nie była dla nich bezpiecznym krajem. Sąd krajowy utrzymał tę decyzję w mocy. Została ona im doręczona, po czym natychmiast przetransportowano ich do granicy serbskiej. Opuścili strefę tranzytową bez zastosowanie wobec nich przymusu fizycznego.

W skardze do ETPC skarżący powołali się na art. 5 ust. 1 i 4 Konwencji, zarzucając, że 23 dni spędzone w strefie tranzytowej stanowiły pozbawienie wolności niemające podstawy prawnej. Nie mieli w związku z tą sytuacją odpowiedniej kontroli sądowej. Ponadto, z powołaniem się na art. 3 i art. 13 EKPC, zarzucili, że przedłużające się przetrzymywanie ich w strefie tranzytowej w złych warunkach było nieludzkie. Na podstawie art. 3 twierdzili również, że ich wydalenie do Serbii bez szczegółowej i zindywidualizowanej oceny ich sytuacji naraziło ich na możliwy ciąg wydaleń do Grecji, gdzie byli narażeni na nieludzkie warunki w ośrodkach recepcyjnych.

Trybunał w wyroku z dnia 14 marca 2017 r. orzekł o naruszeniu art. 5 ust. 1 i 4 oraz brak naruszenia art. 3 EKPC. Skarżący złożyli wniosek o rozpatrzenie sprawy przez Wielką Izbę w składzie 17 sędziów na mocy art. 43 EKPC.

Trybunał w składzie Wielkiej Izby zajął odmienne stanowisko niż Izba w orzeczeniu z 2017 r. Stwierdził jednomyślnie naruszenie art. 3 EKPC z uwagi na wydalenie skarżących do Serbii oraz brak naruszenia art. 3 z uwagi na warunki w strefie tranzytowej, a także – większością głosów – odrzucił zarzut naruszenia art. 5 ust. 1 i 4 jako niedopuszczalny.

Trybunał uznał, że węgierskie władze nie wypełniły ich obowiązku oceny zagrożeń dla skarżących, którzy nie mieli odpowiedniego dostępu do procedury azylowej w Serbii oraz zostali poddani łańcuchowym wydaleniom, co mogło skutkować odesłaniem ich do Grecji, gdzie warunki w obozach dla uchodźców były już uznane za niezgodne z art. 3 EKPC.

Trybunał miał już wcześniej okazję zauważyć, że państwa, które stanowią

zewnętrzne granice Unii Europejskiej, mają znaczne trudności z radzeniem sobie z rosnącym napływem migrantów i osób ubiegających się o azyl. W związku z tym ETPC mógł jedynie przypomnieć swoje ugruntowane orzecznictwo, z którego wynika, że ze względu na absolutny charakter art. 3 EKPC rosnący napływ migrantów nie może zwolnić państwa z obowiązków na podstawie tego przepisu, który wymaga, aby osoby pozbawione wolności miały zagwarantowane warunki zgodne z poszanowaniem ich godności ludzkiej. W ocenie Trybunału było jednak rzeczą sztuczną badanie faktów tej sprawy bez uwzględnienia ich ogólnego kontekstu.

Natomiast art. 5 EKPC nie miał zastosowania w sprawie, ponieważ nie doszło do faktycznego pozbawienia wolności w strefie tranzytowej. Trybunał stwierdził, że skarżący wkroczyli do tej strefy z własnej inicjatywy i mogli w praktyce wrócić do Serbii, gdzie nie byli narażeni na utratę życia czy zdrowia, tym samym przesłanki naruszenia wolności osobistej nie były wystarczające do uznania ich pobytu w strefie tranzytowej za niedobrowolny.

Wyrok Wielkiej Izby ETPC z dnia 21 listopada 2019 r. w sprawie *Klub Żeglarski Chalkidiki "I Kelyfos" przeciwko Grecji* (skargi nr 6978/18 i 8547/18)

Brak naruszenia art. 6 EKPC – prawo do sądu – odroczenie przez grecki Naczelny Sąd Administracyjny postępowania w sprawie zażalenia na koszty cumowania w przystani

Klub Żeglarski "I Kelyfos" został założony przez grupę właścicieli łodzi, którzy wynajmują miejsca i korzystają z przystani na marinie *Porto Carras* w Chalkidiki. W 2010 r. spółka odpowiedzialna za zarząd spółką *Porto Carras Marina* wprowadziła podwyżkę opłat za przybijanie i cumowanie łodzi w przystani. Cennik opłat do 2014 r. podlegał akceptacji ministerialnej. W kolejnych latach toczyło się postępowanie administracyjne przed greckim Naczelnym Sądem Administracyjnym w sprawie uchylenia decyzji ministerialnej aprobującej sporne podwyżki. W czasie tych postępowań rozprawy były odraczane, a w końcu grecki NSA uznał skargę za bezzasadną z uwagi na ustawowe zniesienie obowiązku aprobowania cennika przez ministerstwo. W tym czasie *Porto Carras Marina* wystąpiła przeciwko klubowi

żeglarskiemu na drogę cywilną w związku z niewywiązaniem się z obowiązku opłat.

W skardze do ETPC skarżący powołali się na art. 6 Konwencji, zarzucając, że naruszono ich prawo do sądu przez trwające 6 lat postępowanie i niepewność co do ich sytuacji prawnej.

Trybunał zauważył, że niewątpliwie długotrwałe postępowanie mogło zostać wytłumaczone powtarzającymi się odroczeniami rozpraw. Podczas gdy pewna ich liczba została odroczona przez NSA z urzędu, niektóre z nich wynikały z działań prawników. Mimo to ETPC przyznał, że istniały ważne powody dla NSA do odroczenia oceny spraw aż do końca 2014 r. z uwagi na całkowitą zmianę prawa w ciągu roku, po wcześniejszej kontroli w 2013 r. w zakresie ustalenia opłat przybijania i cumowania w przystaniach będących własnością Grecji.

Tym samym Trybunał orzekł, że w sprawie nie doszło do naruszenia art. 6 EKPC.

Wyrok Izby z dnia 10 grudnia 2019 r. w sprawie *Kavala przeciwko Turcji* (skarga nr 28749/18)

Naruszenie art. 5 ust. 1 EKPC – prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego – naruszenie art. 5 ust. 4 EKPC – prawo do odwołania się do sądu w celu ustalenia bezzwłocznie przez sąd legalności pozbawienia wolności – naruszenie art. 18 EKPC – granice stosowania ograniczeń praw – wezwanie państwa do natychmiastowego wypuszczenia biznesmena oraz obrońcy praw człowieka zamkniętego w zakładzie karnym – zobowiązanie państwa do przedsięwzięcia odpowiednich środków w celu zakończenia pozbawienia wolności skarżącego i zagwarantowania jego natychmiastowego uwolnienia

Skarżący M.O. Kavala to biznesmen i filantrop zaangażowany w tworzenie wielu organizacji pozarządowych oraz ruchów społeczeństwa obywatelskiego, mających na celu promowanie i ochronę praw człowieka. W listopadzie 2017 r. został aresztowany pod zarzutem próby obalenia rządu tureckiego oraz usiłowania naruszenia porządku konstytucyjnego siłą lub przemocą w lipcu 2016 r. Przebywał w areszcie ponad 300 dni bez aktu

oskarżenia. Dopiero w lutym 2019 r. prokuratura wniosła do sądu akt oskarżenia przeciwko niemu. Podczas pobytu w areszcie M.O. Kavala składał wnioski o zwolnienie z aresztu, jednakże sądy nie przychylały się do tych wniosków, a wręcz przeciwnie, decydowały o przedłużeniu tymczasowego aresztowania. W grudniu 2017 r. M.O. Kavala złożył skargę do tureckiego Trybunału Konstytucyjnego. W orzeczeniu z czerwca 2019 r. Sąd Konstytucyjny stwierdził jednak, że nie doszło do naruszenia art. 19 konstytucji, mimo że uznał za dopuszczalną skargę M.O. Kavala w przedmiocie zgodności z prawem nakazu jego zatrzymania i tymczasowego aresztu. Sąd Konstytucyjny uznał ponadto, że ustalenia władz w zakresie istnienia dowodów rzeczowych budzących poważne podejrzenia co do odpowiedzialności M.O. Kavali i popełnienia przez niego zarzucanego przestępstwa podczas wydarzeń w Gezi, którego ostatecznym celem było obalenie rządu, nie wydawały się ani arbitralne, ani nieuzasadnione.

W skardze do ETPC M.O. Kavala, zarzucając naruszenie art. 5 ust. 1 i 3 Konwencji, podniósł, że jego zatrzymanie oraz areszt były nieuzasadnione oraz arbitralne. Zwrócił uwagę na brak dowodów uzasadniających podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa wymagającego zastosowania tymczasowego aresztowania. Podkreślił także, że sądy krajowe nie uzasadniały wystarczająco decyzji o przedłużeniu tymczasowego aresztowania. W uzasadnieniu zarzutu naruszenia art. 5 ust. 4 EKPC skarżący zaznaczył, że Trybunał Konstytucyjny nie spełnił wymogu „szybkości" w kontekście indywidualnej skargi konstytucyjnej, którą złożył w celu zakwestionowania zgodności z prawem jego tymczasowego aresztowania. Powołując się zaś na art. 18 EKPC, skarżący stwierdził, że jego prawa konwencyjne zostały ograniczone do celów innych niż określone w Konwencji. Skarżący podkreślił, że jego umieszczenie w areszcie miało na celu ukaranie go jako krytyka rządu, zmuszenie go do milczenia jako działacza organizacji pozarządowej i obrońcy praw człowieka, aby odwieść innych od angażowania się w takie działania i sparaliżować społeczeństwo obywatelskie w kraju.

Po pierwsze, ETPC orzekł, że w sprawie naruszono art. 5 ust. 1 Konwencji z powodu braku uzasadnionego podejrzenia, że skarżący popełnił zarzucane mu przestępstwa: usiłowania obalenia rządu oraz usiłowania obalenia porządku konstytucyjnego siłą lub przemocą. Trybunał uznał, że władze nie mogły wykazać, aby zastosowanie

i przedłużanie aresztu wobec skarżącego było usprawiedliwione uzasadnionym podejrzeniem opartym na obiektywnej ocenie przypisanych mu czynów. Zauważył również, że środek ten został zasadniczo oparty nie tylko na czynach, które nie mogły zostać rozsądnie uznane za czyn zabroniony prawem krajowym, ale także na czynach, które były szeroko związane z wykonywaniem praw gwarantowanych art. 10 i 11 EKPC, a ponadto, że te czyny nie miały przemocowego charakteru. Z uwagi na brak ustaleń faktycznych, informacji czy dowodów wskazujących na to, że skarżący był zaangażowany w działalność przestępczą, nie mógł być zasadnie podejrzany o usiłowanie obalenia rządu siłą lub przemocą.

Po drugie, Trybunał orzekł, że w sprawie doszło do naruszenia art. 5 ust. 4 EKPC. Trybunał stwierdził, że zainicjowane indywidualną skargą M.O. Kavali postępowanie, w którym turecki Trybunał Konstytucyjny orzekał w kwestii zgodności z prawem aresztu skarżącego, nie mogło być uznane za zgodne z wymogiem szybkości przewidzianym w Konwencji. Postępowanie to trwało bowiem prawie półtora roku.

Po trzecie, w ramach rozpoznawania zarzutu naruszenia art. 18 EKPC, Trybunał uznał, że mając na względzie materiał zgromadzony w sprawie, zostało ustalone ponad wszelką wątpliwość, iż skarżone w sprawie środki służyły ostatecznemu celowi, który był sprzeczny z art. 18. Celem tym, w ocenie ETPC, było zmuszenie M.O. Kavali, a wraz z nim wszystkich obrońców praw człowieka. do milczenia. W konsekwencji, mając na względzie szczególne okoliczności sprawy oraz podstawy na jakich oparto ustalenia naruszenia, Trybunał stwierdził, że rząd powinien przedsięwziąć wszelkie środki, aby zakończyć pozbawienie wolności skarżącego i zapewnić jego natychmiastowe uwolnienie.